

ושליחות האב אינו מפקיע החיוב של כל ישראל כל שהאב אינו מל בעצמו והגם שצחי' על מס' פסחים כתבתי באופן אחר גם מזה אל תנח ידך. ולכן כל שחטף משליחו שוב לא הוה צו'ע צרך והשני יכול לצרך אמן על ברכתו.

איברא דמספקני בשליח עצמו שעשאו האב שליח למול והלך הוא ומל התינוק אבל נחזיון לעצמו ולא בשביל האב וציטל שליחתו אי חייב לשלם עשרה זהובים די"ל כיון דעשאו האב שליח הראה שאין צדעתו למול בעצמו וממילא חל חיוב על כל ישראל למולו והשליח נמי בכלל הוא א"כ אם חזר ומל בשביל עצמו הכ"נ דלא מחייב י' זהוב' ולא אמרו אלא כשחוטף מהאב אבל הכא הרי הוא בעצמו כבר כחוטף משליח ומה לי אם הוא בעצמו חטפו מן השליח היינו מעצמו ומה לי אחר כל שחטפו מן השליח פטור הוא מ' זהוב' והכי מסתבר שגם הוא פטור וממלא מציאות דאפילו חוטף מהאב למול ואפ"ה פטור מ' זהוב' ומיהו י"ל דכל שציטל הוא שליחתו א"כ חזרה השליחות אלל האב והוא כאלו לא עשה שליח מעולם וחזרה המצוה אלל האב והראשון נראה ונ"ע.

ובבמה שכתבנו נראה לישב נמי קושיית התוס' פ' כ"ה שהקשו וא"ת דהול"ל נ' זהוב' דהא איכא ברכת בורא פה"ג וי"ל דסבר כמ"ד דא"ל לצרך אכסא דברכתא אלא אכסא קמא ותו לא עכ"ל ועיין ש"ך הנ"ל מה שהקשה עליהם ומה שתי' הוא ז"ל ולפמ"ש י"ל דצרך זה דהרי ברכת פה"ג אינה מצוה בפנ"ע שתהא החיוב על האדם מיוחד לקיים מצוה זו אלא הוא ברכת הנהנין וכל השותה מן הכוס מצרך ולכן אינו נותן לו כלום שהרי לא חטף כלום אלל ברכת הזימון שהוא מצוה מיוחדת שפיר החוטף נותן מ' זהוב' ולכן אמרו בגמ' מ' זהוב' ולא נ' שוב דקדקתי דזה נראה נמי שיטת רבינו ירוחם נל"א סוף ח"ד שכתב וז"ל כוס של ברכה מ' זהוב' וברכת פרי הגפן אינה מן המנין כי היא ברכת הנהנין עכ"ל ונראה דהכונה כמ"ש צס"ד ואתי שפיר.

דושה"ט בלב ונפש.

מנשה הקטן

סימן ס

נשים אי חייבות בקריאת הפרשה שמו"ת

ב' אדר מרבין בשמחה התשל"ב בני יצו"א

כבוד האי צורב עוסק בחוקי חורב ברקאי וכו' כמר יצחק אהרן פנפיל הי"ו בישיבת נר ישראל באלטימאר.

בדבר שאלתו עוד אי נשים חייבות בשמו"ת הנה פשוט דנשים פטורות והלא שמו"ת הוא בכלל לימוד

כדאי ה' נלפענ"ד לומר דבר חדש לפ"מ דקיי"ל דש"צ המתפלל בחזקה אין עוין אחריו אמן וקדושה עיין שו"ת בנימין זאב סוסי' קס"ג ורמ"א א"ח סי' נ"ג סכ"א ומג"א ומח"ש שם ולפ"ו נראה לחדש דגם החוטף מצוה מחזירו אין עוין אחר ברכתו אמן והטעם נראה דהבנימין זאב שם כתב וז"ל ואין להתקוטט בעבור שום מצוה כגון גלילת ס"ת וכיוצא בה שהרי שנינו הנזועין מושכין את ידיהם והגרגרנים חוטפים וכל המתפלל שלא ברשות מחמת חלומות וגאות אין עוין אמן אחר ברכתיו שנאמר וצו'ע צרך נאך ד' והנה פתח במצוה וסיים בתפלה ונראה דכ"ש הוא מצוה מתפלה שאין עוין אחריו שהרי תפלה אינה אלא ציבור ולא שייך לאדם מיוחד אלא על כל הציבור והאי אלס נמי חד מהם הוא וא"כ לו ג"כ יש עכ"פ חלק בתפלה זו ואפ"ה אמרינן המתפלל בחלומות אין עוין אחריו אמן משום שצו'ע צרך כלומר דנקרא גולן כ"ש במצוה מיוחדת השייכת לאדם מיוחד והחזרה זיכתה לו זכות מצוה זו ולא לאחר וצא אחר וחטפה ממנו ודאי גולן הוא והמצרך על מצוה כזו הוה בכלל וצו'ע צרך נאך ה' ואין עוין אמן אחר ברכה כזו ולכן שפיר מחייב י' זהובין החוטף מצוה וכנ"ל והבן כי לפענ"ד דבר חדש ואין לי זמן לעיין בחר רבותינו האחרונים מה שהעירו בכעין זה אי עוין אחר גזל מצוה.

ואם נקבל סברן אחי שפיר מאד קושיית הש"ך ודעימיה אחאי משלם י' זהובים דהרי באמת אינו יכול לענות אמן אחריו כיון שהוא צו'ע צרך ולפ"ו שפיר מיושבת קושיית הש"ך מה שמרגלא בפומי דאינשי שהנזון לחזירו לצרך נותן לו מ' זהוב' דודאי שאם ה' חוטף מעצמו ה' לי דין ש"ס שאין עוין על ברכתו ולכן צריך לשלם מ' זהובים שה' מקבל בשביל ד' ברכות ועכשיו נותן לו את זה.

ומיושבת נמי צוה קושיא אחריתא למה בחוטף מאציו קיי"ל דמשלם עשרה זהובים אליבא דכ"ע ובחוטף משליחו פטרי ליה דהרי גם האב יכול לענות אמן כמו השליח ומ"ש ולפמ"ש אחי שפיר דבשלמא גבי אב שהחזרה זיכתה לו מצוה זו ממילא אם צא אחד וחטפה ממנו הוה ליה דין גזל מצוה וצו'ע צרך נאך ה' ואינו יכול לצרך ואם מצרך אין עוין אמן אחריו אלל החוטף משליחו מאחר דאין האב בעצמו המוהל א"כ מיד שהחליט האב שלא למול בעצמו חלה מצוה מילה זו על כל ישראל וכל אדם מישראל מצוה למולו אלא שאציו עשה שליח לאחד שימול בשליחותו מ"מ לא פקע מכח זה דין דעל כל ישראל מצוה למולו ואם קדם אחר ומל הרי קיים מצוה שנחייבו כל ישראל ומקיים מצוה של עצמו והיסוד לזה הוא דכל שמאן אב למול יהי מאיזה סבה שהוא מיד חלה המצוה על כל ישראל למול

התורה לכמה פוסקים והלא נשים פטורות מלימוד התורה ולדעת הראשונים אסורות ללמוד והרי הוא כאלו מלמדה תפלות עיין סוטה כ"א ואפילו לשיטת הרמב"ם פ"א הי"ג מה' ת"ת דתורה שבכתב לא ילמוד אותה לכתחלה ואם למדה מעצמה אינו כמלמדה תפלות אצל הרי עכ"פ לכתחלה אין לו ללמדה ולזו חכמים שלא ילמוד את בתו תורה וא"כ היאך תקנו לה חיוב שמו"ת. [ומיהו לענין לימוד מצות ידיהו נשים חייבות ועיין ס"ח סי' ש"ג חייב אדם ללמוד לבנותיו המצוות כגון פסקי הלכות ועיין שו"ת מהרי"א יו"ד סי' מ"ח ועיין חיו"ד סי' קס"א].

בברכת התורה ללומדיה בלב ונפש.

מנשה הקמח

סימן סא

בדין פחות מבן ב' ונשים בתפילת המוספין

ב"ה זאת חנוכה התשל"א ברוקלין נ"י יצ"א

מע"כ הרה"ג נר"נ ור"ח וכו' וכו' כש"ת הרב מוה"ר אליהו שלזינגר שליט"א בעמ"ס אמרי אליהו ירושלים עיה"ק תר"א.

בד"ת אשר נסתפק לפמ"ש התוס' ברכות כ"ו ע"א והמג"א סי' ק"ח סק"ט דתפלות המוספים לא תקנו אלא בשביל ונשלמה פרים שפתינו ולכן אין לה תשלומין א"כ דוק מינה דמי שאינו בקרבן מוסף אינו בחיוב ונשלמה פרים בזה"ל ומעתה לשיטת הפוסקים דפחות מבן עשרין לא נתחייבו בשקלים לקרבנות לצור ממילא לא נתחייבו במוספין והאיך מצינו ידנו ורגלנו לפחות מבן כ' שיתפלל בתור ש"ץ מוסף ולהוציא בזה אחרים י"ח וז"ל לתשו' הגרע"א סי' ט' דנשים פטורות מתפילת מוסף מטעם דלא היו שוקלים ואין להם חלק בקרבנות לצור שוב מצא בתורה תמימה כי תשא שחמה כן והניח בל"ע ע"כ.

וראשונה אומר דקושיא דא לאו חדתא הוא לא לענין נשים ולא לענין פחות מבן כ' ובשו"ת צמח שמש ראש סי' פ"ט כתב דנשים פטורות מתפילת המוספין דתפלה זו לא באת אלא משום זכר חיוב הקרבנות ואשה לא היתה שוקלת ואין להם חלק בקרבנות לצור והציאה הגרע"א שם והגל"ח ברכות כ"ו הנ"ל העלה כן מדנפשיה מדברי התוס' ברכות הנ"ל וכ"כ המהר"ם ש"ך על המצוות מצוה ק"ו ועיין ב"י א"ח סי' ק"ח צ"ח חוס' ור"י ורשב"א והרא"ש והלבוש, והפרישה אות ז' עו"ת אות ו' ומג"א כולהו כתבו דתפלת מוספין אינו אלא משום ונשלמה פרים שפתינו. ומיהו בשו"ת בית יצחק א"ח סי' י"ז דחה דברי הפוסקים הנ"ל בשתי ידיים דאי נימא דנשים פטורות ממוסף א"כ לא הי' להם חלק גם

בשאר קרבנות לצור ובמה יתכפרו בטומאת מקדש וקדשיו וציוה"כ וצוודאי יש להם כפרה ועיין שאג"א סי' נ"ג ע"כ דבר זה ליחא גם בשו"ת שו"מ מ"ח ח"צ סי' נ"ה חולק על הגל"ח מטעם דנשים חייבות בכל מה דאיחא בקדושת שבת ותפילת מוספין נמי בכלל כל שיטתו בשמירה ישנו צוקירה ועיין מגן גבורים צשה"ג סי' ק"ו סק"ד.

אמנם בדעת תורה א"ח סי' רפ"ו הציא צפשיטות דעת הגל"ח ובש"ר והגרע"א והוסף מן דיליה דא"כ למ"ד דכהנים אינם שוקלים הכ"נ דפטורים מתפלת מוסף וגם הקשה מפחות מבן כ' ובשו"ת שערי דעה סי' י"ז כתב צאמת דלכתחלה אין להוריד פחות מבן כ' לפני המזבח במוספין דאינו מוציא מי שהוא למעלה מכ' ועיין רע"צ שקלים פ"א מ"ג והחיי"ט השיגו וצאמת כי הוא שיטת הרבה ראשונים. עוד זאת אדרוש החלוק בין השו"מ ובית יצחק דלצית יצחק נשים חייבות בכל מוספין אצל לשו"מ במוסף דר"ח הכ"נ דנשים יהיו פטורות דזיל בתר טעמא.

והנראה לפענ"ד דהנה צגמ' חולין כ"ד ע"א ת"ר כהן משיבא שתי שערות עד שזקין כשר לעבודה עוד שם ע"צ מאימתי כשר לעבודה משיבא שתי שערות רבי אומר אומר אני עד שיהא בן עשרים ולפוס ריהטא הי' אפשר דצאה פליגי רבי וחכמים דרבי ס"ל דפחות מבן עשרים אינו שוקל ואינו עוזב דהרי לא נתחייב בקרבנות לצור וחכמים פליגי אמנם דא צורכא שהרי צגמ' אמרו שם מ"ט דרבי דכתיב ויעמידו את הלויים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה' ואידך לנצח שאני, והנה עוד שם ת"ר איש מזרעך לדורותם מכאן אמר ר' אלעזר קטן פסול לעבודה ואפילו חס מאימתי כשר לעבודה משיבא שתי שערות אצל אחיו הכהנים אין מניחים אותו לעבוד עד שיהא בן כ' איכא דאמרי הא רבי הוא ואפילו פסול דרבנן ל"ל וא"ד רבי אית ליה פסול דרבנן והא רבנן הוא ולכתחילה הוא דלא אצל דיעבד כשר ופסק הרמב"ם פ"ה מהל' כלי המקדש הט"ו דמשעשה איש כשר לעבודה ופשוט דכשר לעבודה היינו לכל עבודת קרבנות אפילו עבודת קרבן לצור ומה שלא היו הכהנים מניחים אותו עד בן כ' נריך לומר דהוא ענין של סלקול שס"ל דאינו מדרך כבוד הצור פחות מבן כ' או שחששו שלא יקלקל העבודה מתוך ימי נערות שבו יהי' מאחז טעם שיהי' אצל עכ"פ לכ"ע מדינא מותר הוא לעבודה.

והנה צגמ' שם אמרו נתמלא זקנו ראוי לעשות ש"צ ולירד לפני המזבח ולישא את כפיו ופשוט דמה שאמרו שם נתמלא זקנו הוא אפילו קודם עשרים לכ"ע ועיין תוס' שם ד"ה נתמלא ופחות מזה נמי יורד לפני המזבח צאקרא' ועיין א"ח סי' נ"ג ס"ו וסי' תקפ"א ומבואר עכ"פ דאפילו פחות מבן כ' מצי להיות